

Στις 13/26 Ιουλίου αναχωρεί για τη Μακεδονία από τη Καλαμπάκα το σώμα του **Εμμ. Σωτηριάδη (Τρομάρας)**

το οποίο αποτελείτο από τους παρακάτω 75 άνδρες:

1. Εμμανουήλ Σωτηριάδης (αρχηγός)
2. Π. Νεράντζης (υπαρχηγός)
3. Ηλίας Κούντουρας (υπαρχηγός)
4. Ιωάννης Λίγκος ή Τσαούσης

Στις 16/29 Ιουλίου, κομιτατζήδες εισέβαλαν στο χωριό Κάτω Κουμανίτσοβο και σκότωσαν ένα μωρό και δύο γριές.

Στις 27 Ιουλίου / 9 Αυγούστου, κομιτατζήδες έκαψαν το πατριαρχικό μοναστήρι του Λισολάι και σκότωσαν τον ηγούμενο **Αναστάσιο Σλαβάκο**.

Στο μεταξύ, στα μέσα Ιουλίου ο **Μακρής** ο οποίος βρισκόταν στα Κορέστια, παίρνει εντολή να πάρει τους άνδρες του και πολεμοφόδια και να κατευθυνθεί στη Γκραδέσνιτσα.

Πράγματι με οδηγό τον

**Θεόδωρο Ντούρα** έφθασε

στο χωριό Κισσάβα όπου συναντήθηκε με τον Καραβίτη, στο σώμα του οποίου είχε καταταγεί και ο ονομαζόμενος "Αράπης". Καταγόταν από το γαλλικό προτεκτοράτο της Βόρειας Αφρικής και ο πατέρας του ήταν

*αζάς*

(σύμβουλος) στο δικαστήριο Μοναστηρίου.

Από τη στιγμή που ο Καραβίτης είχε έλθει στην περιοχή του εδόθη εντολή να συλλάβει και να φονεύσει πέντε εξαρχικούς στο χωριό Κλαδοράπι. Ο **Καραβίτης** και ο **Μακρής** στις 28 Ιουλίου / 10 Αυγούστου ξεκίνησαν με κατεύθυνση το χωριό Κλαδοράπι. Την επομένη εισέβαλαν στο χωριό και συνέλαβαν γύρω στους 15 εξαρχικούς, από τους οποίους μόνο ένας ήταν μέσα στους κατονομαζόμενους στην εντολή του Κέντρου Μοναστηρίου. Στη συνέχεια σκοτώνουν και τους 17 και επιστρέφουν στη Γκραδέσνιτσα. Το Κέντρο Μοναστηρίου επέπληξε τους Καραβίτη και Μακρή για το φόνο των 17 εξαρχικών και διέταξε τον μεν Καραβίτη να επιστρέψει στην Αθήνα τον δε Μακρή να συναντήσει τον Βάρδα και να τεθεί στις διαταγές του. Ο Καραβίτης υπάκουσε και ξεκίνησε για την Αθήνα, ο Μακρής όπως δεν συμμορφώθηκε με την εντολή και έμεινε για 15 μέρες στην περιοχή προσπαθώντας να μεταφέρει τους κατοίκους στο Πατριαρχείο υποσχόμενος προστασία από τις συμμορίες

των κομιτατζήδων. Στο σώμα του Μακρή παρέμειναν ο Αράπης και ο

### **Δημ. Χαϊδεμενης**

. Στην επιστροφή του ο Καραβίτης συνάντησε τον Βάρδα κοντά στην Μπελκαμένη ο οποίος προσπάθησε να τον μεταπείσει αλλά ο Καραβίτης όμως ήταν ανένδοτος. Αnéφερε δε ότι ο λόγος της επιστροφής του ήταν οι άνδρες του που ήθελαν να επιστρέψουν και αυτός δεν μπορούσε να μείνει μόνο με τους ντόπιους. Τέλος ο Βάρδας με βαριά καρδιά υπογράφει τα πιστοποιητικά για την επιστροφή τους.

### Στις 6/19 Αυγούστου, τα ενωμένα σώματα των **Εμμ. Σωτηριάδη (Τρομάρα), Ηλία Κουντούρη ή Φαρμάκη, Παύλου Νεράντζη ή Περδίκ**

βρίσκονται κοντά στο Μουρίκι. Εκεί προδίδονται από ρουμανίζοντες και βρίσκονται αντιμέτωποι με τουρκικό στρατό. Στη μάχη οι Τούρκοι χάνουν 30 άτομα και έναν αξιωματικό. Στη συνέχεια τα τρία μικρά σώματα μεταφέρονται στο Λέχοβο όπου ενώνονται με τα σώματα του

### **Ντόγρη**

και

### **Σκλαβούνου**

.

Στις 12/25 Αυγούστου το σώμα του **Π. Φιωτάκη** ήρθε αντιμέτωπο με κομιτατζήδες. Κατά τη μάχη σκοτώνονται δύο άνδρες του σώματος, τα ξαδέλφια Δήμος και Δημήτρης από τη Σταραβίνα. Ο **Ρέμπελος** δεν πήρε μέρος στη μάχη γιατί βρισκόταν μακριά, αλλά όταν έμαθε το θάνατο των δύο ανδρών έριξε την ευθύνη στον Φιωτάκη και τον οποίο έδιωξε. Τελικά οι δύο άνδρες συμφιλιώθηκαν κάτω από τις προτροπές των κατοίκων της περιοχής.

Στις 13/26 Αυγούστου βρίσκεται στο Βόλο ο **Καούδης** και ο **Εμμ. Νικολούδης** με καμμία εικοσαριά άνδρες και κατεύθυνση τη Μακεδονία.

### Στις 15/28 Αυγούστου, τα ενωμένα σώματα των **Κατεχάκη, Σκλαβούνου, Φαρμάκη, Τρομάρα, Ντόγρη, Μιχ. Τσόντου**

επιτέθηκαν εναντίον των σωμάτων

### **Μήτρου Βλάχου, Κούζο**

στην Πρεκοπάνα. Οι κομιτατζήδες όμως κατάφεραν να ειδοποιήσουν τους Τούρκους οι οποίοι επιχείρησαν κυκλωτική κίνηση εναντίον των Ελλήνων. Στη μάχη σκοτώθηκαν 40 Τούρκοι και 10 Έλληνες και τραυματίστηκε ο υπαρχηγός του Τρομάρα

### **Ιωάννης Λίγκος ή Τσαούσης**

. Μετά τη μάχη ο Τρομάρας συναντήθηκε κοντά στη Μπελκαμένη με τον Βάρδα,

εξοπλίστηκε και μεταφέρθηκε στο Μορίχοβο για να βοηθήσει το σώμα του Ρέμπελου.

Στις 24 Αυγούστου / 6 Σεπτεμβρίου τα ενωμένα σώματα των **Στεφ. Δούκα, Π. Μάνου ή Βέργα, Πούλακα, Νταηλάκη, Αργυρόπουλου, Σκαλίδη, Κουκουλάκη** περικύκλωσαν την Οσνίτσανη. Μέσα βρίσκονταν τα σώματα των **Μήτρου Βλάχου, Κυριάζου**, οι οποίοι τελικά κατάφεραν να διαφύγουν αλλά με αρκετές απώλειες. Στη συνέχεια τα ελληνικά σώματα έκαψαν το χωριό. Κατά τη σύγκρουση τραυματίστηκε ελαφριά ο **Σωτήρης Μάνδαλος**.

Στις 27 Αυγούστου / 9 Σεπτεμβρίου, ο Βάρδας εισβάλλει στο Μπούκοβικ, αφού πρώτα είχε ειδοποιήσει τους κατοίκους να μην φύγουν. Το βρίσκει άδειο από άνδρες, Πυρπολούν τα σπίτια των δύο σχισματικών ιερέων και του παντοπώλη.

Στις 29 Αυγούστου / 11 Σεπτεμβρίου το σώμα του **Καούδη** βρίσκεται στο Βογατσικό. Στη διαδρομή όμως από τα σύνορα μέχρι το Βογατσικό πολλοί άνδρες αρρώστησαν και ο Καούδης αναγκάζεται να τους αφήσει σε διάφορα χωριά.

Στα τέλη Αυγούστου, ο **Βάρδας** ο οποίος βρίσκεται στα Κορέστια, καταστρώνει σχέδιο επιθέσεων εναντίον των κομιτατζήδων της περιοχής της Πρέσπας. Σκοπός του είναι, με συντονισμένες επιθέσεις όλων των σωμάτων της περιοχής να ξεκαθαρίσει τα Κορέστια από τις βουλγαρικές συμμορίες. Έτσι ένα τμήμα με επικεφαλής τον ίδιο και τον **Μιχαήλ Τσόντο** προχωράει ανατολικά για να αντιμετωπίσει κατά μέτωπο τις βουλγαρικές συμμορίες, ενώ ο

### Π. Γύπαρης

από τα δυτικά επιχειρεί κυκλωτική κίνηση. Οι κομιτατζήδες αντιλαμβάνονται γρήγορα το σχέδιο και αρχίζουν να πυροβολούν. Στις διάφορες αψιμαχίες σκοτώνονται τρεις κομιτατζήδες ενώ καταφέρνει ο τουρκικός στρατός να ματαιώσει τα σχέδια του Βάρδα. Στη συνέχεια οι ελληνικές δυνάμεις συγκρούονται με επιτυχία με τους κομιτατζήδες στη Μπεσφίνα.

Στις 30 Αυγούστου / 12 Σεπτεμβρίου, η ομάδα του **Βάρδα** Ενώ βρίσκεται σε ένα λημέρι δυτικά από το Γάβρεσι, δέχεται επίθεση από συμμορία κομιτατζήδων. Κατά τη σύγκρουση σκοτώνονται 17 κομιτατζήδες και 3 Έλληνες, οι

**Γεώργιος Κλάπας, Π. Τσαουσέλας, Π. Πατρουδάκης**

. Οι δύο τελευταίοι τραυματισμένοι θανατώθηκαν από τους κομιτατζήδες στο Γάβρεσι όπου τους είχαν αφήσει για ανάρρωση. Κατά τη σύγκρουση τραυματίζεται και ο

**Γύπαρης**

ο οποίος θα αναγκασθεί να επιστρέψει στην Αθήνα.

Στις 5/18 Σεπτεμβρίου οι ομάδες των **Καούδη, Εμμ. Νικολούδη** συναντούν το Βάρδα έξω από το Πισοδέρι και τίθενται κάτω από τις διαταγές του.

Στις 10/23 Σεπτεμβρίου η ομάδα του **Βάρδα** εισβάλλει στο Γέρμα, όπου σύμφωνα με τον Καούδη σκοτώνουν το βουλγαροδιδάσκαλο και τη δασκάλα του χωριού, ενώ σύμφωνα με τον Βάρδα ο οποίος θεωρεί την εισβολή σαν αποτυχία γιατί ένα σώμα 100 ανδρών δεν κατάφερε τίποτα σκοτώνουν μια γυναίκα (μάλλον την

**Αγγελίνα Ντίνεφ**

).

Στο μεταξύ το Κέντρο Μοναστηρίου βλέποντας τη δράση του **Μακρή** σχετικά με την προσχώρηση των κατοίκων της περιοχής αλλάζει στάση τον συγχαίρει και συγχρόνως του στέλνει δύο οδηγούς προκειμένου να γυρίσει τα χωριά της περιοχής και να συστήσει επιτροπές, οδηγούς, αγγελιοφόρους, συγχρόνως τον ενημέρωναν ότι θα στείλουν τον

**Νικόλαο Τσολάκη**

με δέκα άνδρες για ενίσχυσή του. Ο Μακρής επισκέφθηκε τα χωριά Μπούκοβο, Ορέχοβο, Γραδέσνιτσα, Δράγουσι, Ράκοβο, Μπιτούσα, Σέτα Πέτκα, Μπουφ, Οψίρινα, όπου ίδρυσε επιτροπές αγώνος και όρκισε τους κατοίκους των. Στη Γραδέσνιτσα συναντήθηκαν με τον Τσολάκη και την ομάδα του. Στο Ράκοβο ήρθαν σε σύγκρουση με τη συμμορία του

**Ναούμ**

κατά την οποία σκοτώθηκαν και τραυματίστηκαν έξι κομιτατζήδες. Στο Ράκοβο ο Μακρής συνάντησε τον Ιταλό λοχαγό

**Gastoldi**

τον οποίο κράτησε αιχμάλωτο για μια μέρα μαζί με τους 12 Τούρκους ιππείς που τον συνόδευσαν, την επομένη όμως τους άφησε ελεύθερους επιστρέφοντάς τους και τα όπλα τους. Ο Gastoldi επιστρέψας στη Φλώρινα ενημέρωσε τους Τούρκους οι οποίοι έστειλαν απόσπασμα το οποίο για λίγο στο χωριό και μετά αναχώρησε. Στο Ορέχοβο ο Μακρής σκότωσε τον εξαρχικό προεστό

**Γεώργιο Τράινεφ**

.

Στις 10/23 Σεπτεμβρίου διάφορες ομάδες οργανωμένες από τον Βάρδα λεηλατούν το

Γέρμα.

Στις 14/27 Σεπτεμβρίου διάφορες ελληνικές ομάδες, μεταξύ των οποίων και αυτή του **Πύρζα** εισβάλλουν στο χωριό Αρμένσκο, καταστρέφουν τα εξαρχικά βιβλία της εκκλησίας και σκοτώνουν τον εξαρχικό ιερέα και έναν εξαρχικό προεστό.

Στα μέσα Σεπτεμβρίου το σώμα του **Μακρή** ήρθε σε σύγκρουση με τη συμμορία του **Ναούμ** σκότωσε έξι, τραυματίζει δε άγνωστο αριθμό κομιτατζήδων μεταξύ των οποίων και τον ίδιο τον Ναούμ, ο οποίος για το λόγο αυτό έμεινε για κάποιο χρονικό διάστημα εκτός δράσης. Γνωρίζοντας, ο Μακρή, ότι θα ήταν ανενόχλητος, συνέχισε ελεύθερα τη δράση του στην περιοχή ενισχύοντας τη θέση του.

Τον Σεπτέμβριο φθάνει στα Καστανοχώρια ο **Αντώ νης Βλαχάκης ή Λίτσας** επικεφαλής σώματος αποτελούμενο από 48 άνδρες. Ενώθηκε με το μικρό σώμα του **Λουκά Κόκκινου** αποτελούμενο από δέκα άνδρες.

Στις 1/14 Οκτωβρίου το σώμα του **Βάρδα** με ομαδάρχες τους **Σκλαβούνο, Καούδη, Εμμ. Νικολούδη, Νταηλάκη** εισβάλλουν στη Μποσδίβιστα με οδηγό τον Λάμπρο, γιο του παπα-Ηλία. Καίνε δύο σπίτια και τα βιβλία της εξαρχικής εκκλησίας όταν χωρικοί από τα γύρω χωριά (πιθανόν κομιτατζήδες) έρχονται προς βοήθεια των κατοίκων. Το σώμα σιγά-σιγά αποσύρθηκε.

Στις 6/19 Οκτωβρίου το σώμα του **Ρέμπελου**, σε αντίποινα της προ ολίγων ημερών εξαρχικής επίθεσης εναντίον του χωριού Μάκοβο, εισέβαλε στο χωριό Πουτουρούς, έκαψε 14 σπίτια και θανάτωσε 5 εξαρχικούς. Στα μέσα Οκτωβρίου ο Ρέμπελος επέστρεψε στην Ελλάδα.

Στις 7/20 Οκτωβρίου το Κέντρο Μοναστηρίου, αναγνωρίζοντας τη δράση και προσφορά του **Μακρή** στην περιοχή τον διορίζει αρχηγό στην περιοχή του Μπουφ Κολ, δηλαδή της περιοχής που αποτελείται από τα χωριά Χριστόφορο, Μπούκοβο, Ορέχοβο, Μπίστριτσα, Ζάμπιανη, Κάνινο, Μπαρέσανη, Βελουσίνα, Όστρες, Κισσάβα, Γραδέσνιτσα, Λάζετς, Ποροντίν, Ράκοβο,

Δράγος, Σφέτα Πέτκα, Οψίρινα, Μπίτουσα, Μπουφ. Συγχρόνως τον διατάζει να μεταβεί στα Κορέστια προς βοήθεια του Βάρδα.

Ο **Μακρής** αφού παίρνει 15 από τους άνδρες του και αφήνει τον **Τσολάκη** στην περιοχή κατευθύνεται προς τα Κορέστια. Στις 18/31 Οκτωβρίου βρίσκεται στο μοναστήρι της Αγ. Τριάδος όπου συνάντησε τον

**Βάρδα**

με τους

**Εμμ. Νικολούδη, Καούδη, Μιχ. Τσόντο**

και όλοι μαζί γυρίζουν τα χωριά της περιοχής σε αναζήτηση του

**Μήτρου Βλάχου**

. Στις 21 Οκτωβρίου / 3 Νοεμβρίου εισέβαλαν στη Μπεσφίνα, συγκέντρωσαν τους κατοίκους και μπόρεσαν να τους εκμαιεύσουν ότι αυτοί είχαν όπλα κρυμμένα τα οποία τους παρέδωσαν, σκότωσαν δε τον μουχτάρη και το δραγάτη του χωριού.

Την περίοδο αυτή οι σχέσεις του **Καούδη** με τον **Βάρδα** χειροτερεύουν. Σύμφωνα με τον ίδιο, δεν θέλησε να λάβει ενεργό μέρος στην Μπεσφήνα. Μετά την επιχείρηση ο Καούδης απομακρύνεται από τους υπόλοιπους και κατευθύνεται στο Ζέλοβο. Την επομένη παριστάνει τον άρρωστο και δεν βγαίνει στο λημέρι με το υπόλοιπο σώμα. Συγχρόνως γράφει επιστολή στο Κέντρο Μοναστηρίου στο οποίο αφού περιγράφει την εισβολή στη Μπεσφήνα ζητάει την άδεια ή να εργαστεί σαν ανεξάρτητος οπλρχηγός ή να επιστρέψει στην Αθήνα. Το Κέντρο αφού ενημερώνει το Βάρδα απαντάει στον Καούδη ότι δεν πρέπει να φύγει. Σε απάντηση αυτός στέλνει επιστολή στον Βάρδα με την οποία του ανακοινώνει ότι δεν τον αναγνωρίζει πλέον για αρχηγό. Μια επιστολή από το Κέντρο Φλώρινας αλλάζει την κατάσταση. Στην επιστολή αυτή ο Μπάλκος και ο Σαπουντζής προτείνουν στον Καούδη να αναλάβει επίθεση εναντίον του χωριού Νεβιόλανη κατά τη διάρκεια ενός γάμου και να εκδικηθεί το θάνατο του παπά Κωνσταντίνου Χρηστίδη ο οποίος δολοφονήθηκε στις 18 Σεπτεμβρίου. Παρόμοια πρόταση έκαναν και στον Σκαλίδη που βρισκόταν στη Μπελκαμένη με 7-8 άνδρες. Ο Καούδης στη συνέχεια ανεχώρησε από την περιοχή με προορισμό τη Νεβιόλανη.

Το σώμα του **Μακρή** αυτή την περίοδο ήρθε σε σύγκρουση με αυτό του **Μήτρου Βλάχου** στην είσοδο του χωριού Μπρένιτσα. Στη συνέχεια ο Μακρής έλαβε επιστολή από το Κέντρο Μοναστηρίου με την οποία του ανακοινώνει τη σύλληψη του

**Τσολάκη**

από του Τούρκους και την απόπειρα δολοφονίας του

**Φορόπουλου**

από τον

**Ναούμ**

. Πράγματι την ώρα που τελούσε τη λειτουργία στο Δράγουσι έφτασε προειδοποίηση και

## Τα γεγονότα στη Δυτ. Μακεδονία (συνέχεια)

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Σάββατο, 08 Νοέμβριος 2008 13:50 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 08 Νοέμβριος 2008 13:56

---

ορισμένες γυναίκες που βρίσκονταν στην εκκλησία κατόρθωσαν α τον κρύψουν. Όταν ο Ναούμ μπήκε στο χωριό δεν κατάφερε να βρει τον μητροπολίτη, σκότωσε όμως τον καβάση και τον οδηγό του οι οποίοι είχαν τραβήξει τα όπλα τους για να υπερασπίσουν τον μητροπολίτη. Τότε ένα τουρικό απόσπασμα έφθασε στο χωριό και ο Ναούμ εγκατέλειψε την εκκλησία και κρύφτηκε στο σπίτι ενός από τους άνδρες του. Οι Τούρκοι περικύκλωσαν το σπίτι και ο Ναούμ με τέσσερεις συντρόφους του βρήκαν τον θάνατο στην προσπάθειά τους να επιχειρήσουν έξοδο.